

АНТИТЕРОРИСТИЧНИЙ ЦЕНТР ПРИ СБУ: ЕФЕКТИВНІСТЬ БОРОТЬБИ З ТЕРОРИЗМОМ

***Анотація.** Стаття присвячена дослідженню якості та ефективності функціонування одного з головних органів у боротьбі з тероризмом в нашій державі – Антитерористичного центру при Службі безпеки України. Зазначене питання є актуальним з огляду на проведення антитерористичної операції на Сході нашої держави.*

***Ключові слова:** тероризм, Служба безпеки України, Антитерористичний центр.*

Постановка проблеми. На сьогодні, як ніколи, необхідними є посилена увага та готовність організаційних структур до забезпечення державної безпеки та протидії злочинності, одним з найбільш небезпечних проявів якої є тероризм. Внаслідок процесів глобалізації, які наразі відбуваються, тероризм набуває нових ознак, стаючи не лише загрозою для внутрішньої безпеки кожної окремої держави, але й для всесвітньої безпеки. Акцентуючи увагу саме на внутрішній безпеці слід відмітити, що в Україні функціонує Антитерористичний центр при СБУ, на який покладено одне з головних завдань - забезпечення організації боротьби з тероризмом в нашій державі. З огляду на це, актуальним є дослідження та аналіз роботи даного органу.

Аналіз публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблема боротьби з тероризмом з боку різних органів, у тому числі СБУ, присвячені дослідження таких вчених як: В. Антипенко, М. Бабаєв, А. Бутейко, Г. Горшенков, А. Гуцал, В. Картавцев, О. Костенко, В. Крутов та ін.

Мета статті – дослідження питань, пов'язаних з організацією роботи та функціонуванням Антитерористичного центру при СБУ, встановлення його ролі у боротьбі з тероризмом.

Виклад основного матеріалу. Є відомим, що однією з найбільш небезпечних форм злочинності на сьогодні, є тероризм, а трансграничний характер останнього є для цього аргументованим підтвердженням. Внаслідок свого характеру, він значно впливає на дестабілізацію нормального розвитку відносин міжнародного співтовариства. Особлива ж небезпека постає у вигляді можливості застосування ядерної або іншої зброї масового ураження в межах терористичних зазіхань.

Базуючись на даних Служби безпеки України, слід відмітити, що в період 1996 – 1997 років у нашій державі зафіксували близько 560 злочинів, які мали терористичний характер. Обстановка, що склалася внаслідок цього, яка характеризувалася постійним зростанням кількості та активності різних терористичних організацій міжнародного характеру [5], спричинила необхідність створення спеціалізованого органу для протидії цьому.

З огляду на таке, відповідно до Указу Президента України від 14.04.99 року було затверджено Положення про Антитерористичний центр та його координаційні групи при регіональних органах Служби безпеки України, пунктом першим якого, встановлюється, що Антитерористичним центром є постійно діючий орган при Службі безпеки України, який здійснює координацію діяльності суб'єктів боротьби з тероризмом у запобіганні терористичним актам щодо державних діячів, критичних об'єктів життєзабезпечення населення, об'єктів підвищеної небезпеки, актам,

що загрожують життю і здоров'ю значної кількості людей, та їх припиненні [1].

Розуміючи неминучу небезпеку, яку несе за собою тероризм для нашої держави та її подальшого існування та розвитку, Верховною Радою України у 2003 році було ухвалено Закон України «Про боротьбу з тероризмом». В ньому знайшла своє закріплення регламентація правових і організаційних засад боротьби з даним явищем, повноважень та обов'язків як владних органів, посадових осіб, так і окремих громадян, порядку координації їх діяльності, гарантій правового та соціального захисту громадян у зв'язку з участю в боротьбі з тероризмом.

Відповідно до повідомлення СБУ, МВС та прокуратури, впродовж квітня – травня 2014 року в межах Запорізької, Луганської, Донецької, Одеської та Херсонській областей почали функціонувати терористичні організації, що здійснюють напади на представників іноземних держав, співробітників, які мають міжнародний захист, захоплення заручників, а також організують незаконний обіг наркотичних речовин, займаються бандитизмом, пограбуваннями та іншими тяжкими злочинами.

Відповіддю на дії озброєного посягання з боку терористів є проведення відповідно до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» антитерористичної операції [2]. Головною її метою є активні дії суб'єктів безпеки за допомогою застосування військової техніки та озброєння.

Відповідно до ст.7 вищезазначеного закону, на Антитерористичний центр покладені наступні завдання:

- визначення концептуальних програм та засад боротьби з тероризмом;
- організація і проведення антитерористичних операцій та координація діяльності суб'єктів, які ведуть боротьбу з тероризмом чи залучаються до конкретних антитерористичних операцій;

- організація і проведення командно-штабних і тактико-спеціальних навчань та тренувань;
- взаємодія із спеціальними службами, правоохоронними органами іноземних держав та міжнародними організаціями з питань боротьби з тероризмом [2];
- та інші.

Проаналізувавши фактори, котрі вчиняють вплив на безпеку суспільства, слід зазначити, що в найбільш головних сферах його життя – політичній, культурній, правовій, економічній, наявні певні протиріччя та недосконалість, які, в свою чергу, спричиняють появу різного роду криміногенних небезпек та загроз. На жаль, всі фактори характеризуються своєю взаємопов'язаністю та динамічним характером, виходячи з цього, необхідним є системний підхід для усунення останніх.

Зменшення рівня контролю соціуму за злочинністю в нашій державі зумовлене не функціонуванням демократичних основ життєдіяльності суспільства, скільки помилками з боку державної політики, включаючи неготовність владою приймати правильні управлінські рішення стосовно стабілізації та налагодження соціальної та економічної ситуації в Україні, зволікання щодо правового забезпечення з питань боротьби зі злочинністю, відсутністю бажання служити саме інтересам народу, а наявністю мети зайняти певну посаду та збагатитися, в той час як сутність безпеки суспільства полягає в максимальному його захисті від загрозливих чинників, що виникають внаслідок різних соціально – політичних процесів, людської діяльності, діяльності різних юридичних осіб, які знаходяться під керівництвом різноманітних суб'єктів господарської діяльності як на території нашої держави, так і закордоном [3, с.134].

Розуміючи всю складність та серйозність небезпеки, штабом координаційної групи Антитерористичного центру при СБУ, в різних

областях, в рамках планових тренувань, проводяться перевірка дій екстрених служб регіональних суб'єктів боротьби із тероризмом. Такі заходи проводяться систематично, з метою того, аби в будь – який момент виникнення прямої терористичної загрози, діяти злагоджено та професіонально. Так, наприклад, нещодавно, зазначеним штабом в Миколаївській області було проведено одне з таких тренувань. В межах його проведення були задіяні також і підрозділи Національної поліції, Управління охорони здоров'я місцевого органу виконавчої влади. За планом такого навчання, умовно визначена диверсійна група запланувала скоєння терористичного акту. Аналогічні заходи проводяться регулярно, для напрацювання дієвих та ефективних антитерористичних заходів на підприємствах та установах різних областей [4].

На сьогодні, Антитерористичний центр при СБУ спільно з Міністерством закордонних справ забезпечує координацію реалізації виконавчими органами влади зобов'язань України міжнародного характеру в напрямку взаємодії з Антитерористичними центрами держав – учасниць СНД.

Фундаментом для наступного розвитку антитерористичного потенціалу України постає участь нашої держави у всіх універсальних антитерористичних міжнародних договорах, а також в таких, що стосуються питань запобігання фінансування тероризму.

З метою співпраці, отримання досвіду та покращення результатів своєї діяльності, Антитерористичний центр при СБУ здійснює активну співпрацю з такими міжнародними організаціями, як: Комітет експертів Ради Європи з питань боротьби з тероризмом, Контртерористичний комітет та Управління із наркотиків та злочинності ООН.

Висновки. Отже, не дивлячись на всі намагання та зусилля, все ж таки, система національної безпеки не є повною мірою готовою до

ефективної протидії тероризму. Проведення профілактичних заходів також не завжди завершується бажаним результатом.

Це все зумовлює необхідність впровадження абсолютно новітніх концепцій у створення механізму системної протидії тероризму. Такий результат можна буде досягти лише у тому випадку, коли державні та суспільні сили будуть об'єднані та будуть взаємодіяти на основі принципу демократії, безпеки життя та захисту прав людини. Також, ще одним важливим чинником в даному напрямку є подальший розвиток та покращення взаємодії між профільними органами нашої держави з відповідними органами держав – учасниць СНД у сфері протидії тероризму.

Література

1. Указ Президента України від 14 квітня 1999 року № 379/99 про затв. Положення про Антитерористичний центр та його координаційні групи при регіональних органах Служби безпеки України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/379/99>
2. Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20 березня 2003 р. № 638-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 25. Ст. 180.
3. Нікітін Ю.В. Антитерористична операція як необхідна форма протидії злочинності та забезпечення безпеки суспільства. URL: file:///D:/drp_2014_2_26.pdf
4. Офіційний веб – сайт Служби безпеки України. URL: <https://ssu.gov.ua/ua/news/1/category/46/view/7223#.5NnzMkDV.dpbs>
5. Тероризм в Україні. Бібліотека Гринчука. URL: www.grinchuk.lviv.ua